

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

13. Коротков Э.М. Концепция менеджмента. — М.: Дека, 1997. — 304 с.
14. Расвнєва О. В. Механізми управління розвитком підприємства в умовах трансформаційної економіки. — Автореферат дисертації на здобуття наукового ступені доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 — економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). — Харків — 2007 / [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.uk.orgsun.com/abstracts/1/19961-1.php>.
15. Касьянова Н. В. Управління розвитком підприємства на основі кумулятивного підходу. — Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 — економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). — Донецьк. — 2012, 36 с.
16. Економіка: навчальний посібник / за ред. М. П. Бутка. — Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Політ», 2011, 612 с.
17. Сталий розвиток промислового регіону: соціальні аспекти: моногр. / О.Ф. Новікова, О.І. Амоша, В.П. Антонюк та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. — Донецьк, 2012. — 534 с.
18. Мельник В.Л. Проблемы этики в обеспечении устойчивого развития // Социально-экономический потенциал устойчивого развития: учебник / под ред. проф. Л.Г. Мельника (Украина) и проф. Л. Хенса (Бельгия). — Сумы: ИТД "Университетская книга", 2007. — С. 990-1007.
19. Л. Г. Мельник Экономика развития. — Сумы: Университетская книга, 2006. — 662 с.
20. Гребешкова О. М. Емерджентність у стратегічному процесі підприємства / О. Гребешкова / Формування ринкової економіки: зб. наук. праць. Випуск 22. — К.: КНЕУ, 2009. — С. 129-137.
21. Пугачова О. Інновації як емерджентність складних систем / Пугачова О. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://synergist.kiev.ua> 2010 – 2013.
22. Гальчинський А. Економічний розвиток: методологія оновленої парадигми / Економіка України №5 (606), травень, 2012 р. С.4-17.

*Рекомендовано до друку
доктором екон. наук, професором Данилюком М. О.*

УДК 005.3:658

ТЕОРІЯ ГАРМОНІЇ ТА ГАРМОНІЗАЦІЇ ЯК ОСНОВА УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Варцаба В. І.

Анотація. В статті на основі аналізу класичної формули опису ланки, охопленої зворотним зв'язком, продемонстровані доцільність, можливості і умови гармонізації поведінки управлінської та виконавської складових

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ В НАФТОВІЙ І ГАЗОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

соціально-економічної системи при встановленні цілей її функціонування, за виконання яких системою забезпечується ефективно досягнення запланованого результату.

Ключові слова: система, суб'єкт, об'єкт, зворотний зв'язок, гармонізація, ресурс, результат, вартість, ефект.

Abstract. The article, based on the analysis of the classic formula for branch description, demonstrates the feasibility, opportunities and conditions of harmonization of the behavior of management and executive components of a socio-economic system during the process of determining the goals of its functioning, achievement of which provides the effective achievement of planned results.

Keywords: system, subject, object, feedback, harmonization, resource, results, cost, effect.

Постановка проблеми. Проблема гармонізації діяльності соціально-економічних систем та їх підсистем через гармонізацію їх суб'єктами управління різних інтересів і цілей цих складових ієрархічної структури будь-якої соціально-економічної надсистеми (для прикладу, галузевої, регіональної тощо), виникла і формується на основі загального усвідомлення необхідності якісних змін в управлінні їх функціонуванням з метою досягнення так необхідних сьогодні всьому суспільству позитивних змін в показниках результативності і ефективності його діяльності.

Аналіз сучасних закордонних і вітчизняних досліджень та публікацій. Універсалізм поняття «гармонія» підтверджується масштабним його використанням в самих різноманітних сферах наукової, мистецької, виробничої, економічної, соціальної, політичної побутової і т. д. інтелектуальної активності людства.

Першим визначенням цього поняття вважають визначення т. зв. школи піфагорійців, уявлення яких, на думку відомого українського вченого і винахідника Стахова О. П., щодо першопричини існування космосу зводилось до умов такого гармонічного внутрішнього зв'язку всіх речей, без якого останній не зміг би існувати [1]. Це вчення було в подальшому розвинуте у працях Платона («Тімей»), який також наголошував на космічному значенні феномену пропорцій і гармонії на прикладі багатогранників – «Платонових тіл» [2]. При цьому, головним висновком вчень античних філософів проф. Стахов О. П. вважає той факт, що «... гармонія об'єктивна, що вона існує незалежно від нашої свідомості і проявляється в гармонічному облаштуванні всього суцього, починаючи з космосу і закінчуючи мікросвітом» [3, с. 5].

Тому, не зупиняючись на всеохоплюючій суті і ролі феномену гармонії в сучасних наукових парадигмах, дискурсах та дослідженнях у сфері фундаментальних і природничих наук, вважаємо за необхідне наголосити на тому, що першим, хто в сучасному світі об'єднав моделі поведінки людського суспільства з феноменом гармонії та відповідними економічними

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ В НАФТОВІЙ І ГАЗОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

наслідками, можна вважати видатного економіста українського походження М. І. Туган-Барановського. Запропоноване ним не ще у 1909 році визначення «гармонійні господарські системи», в яких (на відміну від «антагоністичних») «... інтереси окремих господарств не знаходяться в неминучій суперечності один з одним;...» [4, с. 152], стало своєрідним каталізатором проникнення основ гармонізації людського буття в сферу соціально-економічних стосунків.

Більш глибоко до розкриття цього зв'язку підійшов Ральф Н. Елліот (Ralf Nelson Elliot, 1871-1948), який в роботі «Nature's Law—The Secret of the Universe» опублікованій ще у 1946 році [5] стверджував, що всі людські дії «підпорядковуються числам Фібоначчі», а активним прихильником і продовжувачем цієї ідеї в часи формування і розвитку постіндустріальної економіки став Роберт Р. Пректер (Robert R. Prechter), який у 1999 році також прийшов до висновку, що базові поняття гармонії визначають не тільки закони природи, а і закони людської поведінки [6]. В свою чергу, через цю поведінку визначаються закони фондового ринку і ринкової економіки, що дало йому всі підстави пропонувати нове наукове відгалуження під назвою «соціономіка».

Якщо ж констатувати, що вперше про ідею «гармонічного менеджменту, основанийого на числах Фібоначчі і «золотому січенні» було згадано в роботах А. І. Івануса [7, 8, 9], яким для умов ринкової економіки було розглянуто задачу та інтерпретовані бізнес-процеси у вигляді цілісної системи з погодженими між собою згідно логіки стійких гармонічних пропорцій всіма складовими, то слід визнати, що більшість сучасних зарубіжних і вітчизняних наукових досліджень економіко-управлінського характеру та публікації їх результатів присвячені не стільки основам гармонії в економіці та управлінні, скільки потребам, методам, технологіям, інструментам та наслідкам «гармонізації» в самих різних сферах управління, розпочинаючи з гармонізації законів, стандартів і програм різних держав (для прикладу, Європейського Союзу і України [10] або Російської Федерації [11]), світових торговельних об'єднань (для прикладу, NAFTA і WTO [12]), продовжуючи гармонізацією управління розвитком суспільства [13], державою [14], її інституціями [15] і територіальними громадами [16, 17], підприємствами і підприємницькими структурами [18, 19, 20], освітою [21], особистістю [22].

Все це свідчить, на нашу думку, про те, що сучасна економічна і управлінська наука, використовуючи основні науково-теоретичні принципи гармонії і гармонізації, може і повинна сприяти створенню «гармонічної економіки», а за великим рахунком і «... гармонічного суспільства, основанийого на знаннях» [7], яке без сумніву, повинно управлятись за принципами, законами і технологіями «гармонійного менеджменту». Саме цими змінами обумовлюється необхідність динамічного розвитку останнього з відповідними якісними і кількісними характеристиками його використання у всіх тих сферах людської активності, які орієнтовані на нові знання: управління, політика, бізнес, виробництво, торгівля тощо.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ В НАФТОВІЙ І ГАЗОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

Висвітлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Хоча використання понять «гармонія» і «гармонізація» останнім часом активно почало використовуватись в літературі управлінсько-економічного спрямування, терміни «гармонізоване управління» і «гармонізований менеджмент» ще не набули достатньо широкого розповсюдження і вжитку ні в теорії, ні в практиці сучасного управління соціально-економічними системами. В користь цього ствердження може свідчити навіть той факт, що у добре відомому серед науковців і професійних управлінців словнику «Management Dictionary | MBA Dictionary» [23], який містить описи і пояснення термінів та методів менеджменту, дефініції і трактування таких термінів є відсутніми.

Цілі статті. Завданням цієї розвідки слід вважати теоретичну ідентифікацію можливостей і обґрунтування управлінських технологій гармонізації відносин в типовій управлінській парі «суб'єкт – об'єкт» як елементарної складової будь-якої ієрархічної складної соціально-економічної системи.

Виклад основного матеріалу. Слід вказати, що проблема гармонізації відносин в рамках «суб'єкт – об'єкт» з метою підвищення ефективності їх взаємодії уже стала предметом зацікавленості вітчизняних науковців [24, 25] так само, як і способи та підходи до гармонізації буття особистості [26] та їх груп [27]. Однак, більшість відомих спроб носять головним чином описово-рекомендаційний характер, не розкриваючи природи і суті взаємодії двох елементів системи в управлінських категоріях «вплив – виконання – зворотний зв'язок - коригування».

Для більш детальної інтерпретації і аналізу процесів взаємодії між цими елементами соціально-економічної системи використаємо запропоновану ще у далекому 1953 році В. Р. Ешбі (W. Ross Ashby) схему, яка описує взаємодію простої пари складових за виконання умови, що «... «зворотний зв'язок» існує між двома частинами коли кожна впливає на іншу» [28, с. 53], спрощену модель типової управлінської пари «суб'єкт – об'єкт» [29], яка інтерпретує цю пару коефіцієнтом трансформації ресурсів у результат $K_{\text{ТР}}$ [30, 31], а також уже адаптовані вітчизняними авторами до потреб соціального управління [32] і менеджменту [33] філософію, принципи, методи і формальні моделі складних соціально-економічних систем [34, 35].

При цьому, для вирішення морфологічних і функціональних проблем системи управління і менеджменту її «устрій» слід вважати відносно самостійним утворенням, в якому необхідно усунути певні «морфологічні деформації» і «функціональні розлади» [35, с. 41].

З цією метою зробимо наступні припущення:

- складова «суб'єкт управління» (СУ) виступає джерелом управлінських впливів щодо складової – «об'єкт управління» (ОУ);
- складова моделі «об'єкт управління» виступає джерелом впливів щодо складової «суб'єкт – управління»;

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

- взаємовпливи суб'єкта і об'єкта управління здійснюються через систему прямих і зворотних зв'язків;
- кожна складова типової управлінської пари інтерпретується коефіцієнтом трансформації K_{TP} спожитих нею ресурсів Res вартістю W_{RES} у генерований нею позитивний (негативний) для системи результат Rez вартістю W_{REZ} , тобто

$$K_{TP} = W_{REZ} / W_{RES}; \quad (1)$$

- типова управлінська пара інтерпретується аналітичним описом типової ланки, охопленої зворотним зв'язком [36];
- позитивний (негативний) результат $Rez_{(cy-oy)}$ функціонування системи «суб'єкт – об'єкт» має свою вартість $W_{REZ (cy-oy)}$

Представивши, типову управлінську пару у вигляді послідовного з'єднання «СУ – ОУ» (Рис. 1), опишемо її з використанням сформульованих вище припущень.

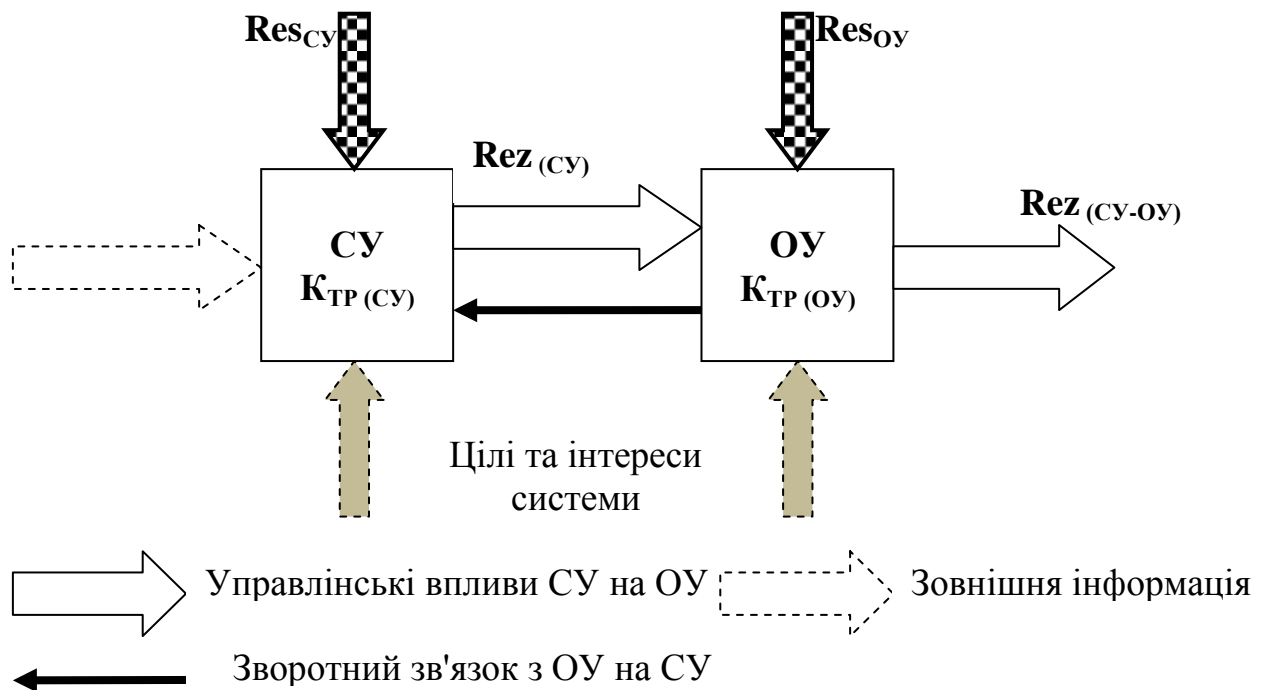

Рис. 1 Графічна інтерпретація типової управлінської пари «СУ – ОУ»

В першому наближенні послідовне з'єднання складових «СУ-ОУ» може бути представлене у вигляді типової управлінської пари, кожна із складових якої трансформує входні ресурси (Res_{cy}) і (Res_{oy}) у необхідні вихідні управлінські рішення ланки «СУ» (Rez_{cy}) та вихідні результати діяльності ланки «ОУ» (Rez_{cy-oy}), генеровані за рішенням менеджменту бізнес-складової з врахуванням рекомендаційних впливів влади.

При цьому, відношення вартості $W_{REZ (oy)}$ генерованих ланкою «ОУ» результатів до вартості використаних нею в цьому процесі ресурсів $W_{RES (oy)}$ будемо вважати її коефіцієнтом трансформації, тобто

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

$$K_{TP(OY)} = W_{REZ(OY)} / W_{RES(OY)}. \quad (2)$$

Аналогічним чином, відношення вартості $W_{REZ(CY)}$ генерованих ланкою «СУ» управлінських впливів до вартості витрачених нею для цього ресурсів $W_{RES(CY)}$ вважатимемо її коефіцієнтом трансформації

$$K_{TP(CY)} = W_{REZ(CY)} / W_{RES(CY)}. \quad (3)$$

Відомо, що загальний коефіцієнт трансформації $K_{TP(CY-OY)}$ простого послідовного з'єднання ланок «СУ-ОУ» без охоплення зворотним зв'язком є добутком коефіцієнтів $K_{TP(CY)}$ і $K_{TP(OY)}$, тобто

$$K_{TP(CY-OY)} = K_{TP(CY)} \cdot K_{TP(OY)}, \quad (4)$$

який визначається співвідношенням ринкової вартості генерованих системою «СУ-ОУ» результатів $W_{REZ(CY-OY)}$ до вартості спожитих в процесі їх спільної діяльності ресурсів $W_{RES(OY)}$ і $W_{RES(CY)}$.

Тоді

$$K_{TP(CY-OY)} = W_{REZ(CY-OY)} / (W_{RES(OY)} + W_{RES(CY)}) \geq 1. \quad (5)$$

Вихідний результат взаємодії пари «СУ-ОУ», представляється у вигляді аналітичного опису типової ланки, охопленої зворотним зв'язком [36]

$$W_{REZ(CY-OY)} = (W_{RES(OY)} + W_{RES(CY)}) K_{TP(CY)} \cdot K_{TP(OY)} / (1 - \alpha_{OY-CY} \cdot K_{TP(CY)} \cdot K_{TP(OY)}), \quad (6)$$

де α_{OY-CY} – коефіцієнт зворотного зв'язку, який може бути або негативним (із знаком -) або позитивним (із знаком +).

Аналізуючи можливі варіанти залежності результативності процесів взаємодії цих двох складових $W_{REZ(CY-OY)}$ від значень $K_{TP(CY)}$, $K_{TP(OY)}$ і α_{OY-CY} (за умови забезпеченості необхідними ресурсами $W_{RES(OY)}$ і $W_{RES(CY)}$), ми повинні враховувати наступні припущення і обмеження:

- коефіцієнт трансформації ланки «ОУ» $K_{TP(OY)}$ за притаманною від природи націленістю на генерування позитивного результату повинен бути

$$K_{TP(OY)} \geq 1; \quad (7)$$

- коефіцієнт трансформації ланки «СУ» $K_{TP(CY)}$ в залежності від ситуації може змінюватись в діапазоні

$$0 < K_{TP(CY)} \leq 1; \quad (8)$$

- коефіцієнт зворотного зв'язку α може змінюватись в наступних межах

$$0 \leq \alpha_{OY-CY} < 1 / (K_{TP(CY)} \cdot K_{TP(OY)}), \quad (9)$$

При цьому, якщо $\alpha_{OY-CY} = 0$, то рівняння (6) вироджується в рівняння

$$\begin{aligned} W_{REZ(CY-OY)} &= (W_{RES(OY)} + W_{RES(CY)}) \cdot K_{TP(CY)} \cdot K_{TP(OY)} = \\ &= (W_{RES(OY)} + W_{RES(CY)}) \cdot K_{TP(CY-OY)}, \end{aligned} \quad (10)$$

яке описує розімкнуту систему, коли зворотний зв'язок не впливає на результати її діяльності в зв'язку з тим, що суб'єкт управління, хоча і отримує від об'єкта інформацію по каналу зворотного зв'язку, не використовує її в процесі прийняття рішень, реалізуючи виключно директивний і регулюючий тип (стиль, манеру) управління.

Якщо ж $\alpha_{OY-CY} > 0$, то цілком очевидно, що результат функціонування складової $W_{REZ(OY)}$ буде зростати. В цьому випадку слід піддати аналізу

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

умови і джерела зростання α_{OU-CU} , в якості яких виступають значення коефіцієнтів $K_{TR(CU)}$ і $K_{TR(OU)}$.

Головним обмеженням взаємодії ланок типової пари «СУ – ОУ» є дотримання умови $\alpha_{OU-CU} < 1/(K_{TR(CU)} \cdot K_{TR(OU)})$, так як із зростанням α_{OU-CU} стабільність їх взаємодії спадає, а при досягненні значення $\alpha_{OU-CU} = 1/(K_{TR(CU)} \cdot K_{TR(OU)})$, система знаходиться на межі зриву лінійного режиму, втрати керованості і прагнутиме нарощення $W_{REZ(OU)}$ за всяку ціну, всупереч здоровому глузду, існуючим законам та інтересам суспільства і влади.

Якщо припустити, що в процесі реалізації «СУ» виробленої ним же політики, законів, регулювань, планів і програм найбільш раціональним значенням коефіцієнта трансформації суб'єкта управління повинно бути значення $K_{TR(CU)} = 1$, яке відповідає режиму простого доведення до «ОУ» директивних, регулюючих і мотиваційних управлінських впливів органів управління державою, то вираз (1.6) трансформується до наступного вигляду

$$W_{REZ(CU-OU)} = (W_{RES(OU)} + W_{RES(CU)}) \cdot K_{TR(OU)} / (1 - \alpha_{OU-CU} \cdot K_{TR(OU)}). \quad (11)$$

Тобто, вираз (11) описує роботу керованої соціально-економічної системи без креативних втручань складової «СУ» ($K_{TR(CU)} = 1$).

При цьому зрозуміло, що якщо коефіцієнт α_{OU-CU} за значенням наблизатиметься до $\alpha_{OU-CU} = 1/K_{TR(OU)}$, загроза втрати «СУ» керованості «ОУ» також залишається.

Отже, необхідність постійної присутності управлінських впливів і втручань, орієнтованих на утримання α_{OU-CU} в межах $0 \leq \alpha_{OU-CU} < 1/(K_{TR(CU)} \cdot K_{TR(OU)})$ для забезпечення стабільності роботи типової пари «СУ – ОУ» і виконання (при необхідності) потрібних коригувань шляхом формування раціональних за знаком і значенням коефіцієнтів зворотного зв'язку α_{OU-CU} , стає цілком очевидною.

Так як прерогатива використання інформації, яка надходить в соціально-економічних системах від «ОУ» по каналу зворотного зв'язку належить «СУ» [31, с. 215], то саме від інтерпретації отриманої інформації та її подальшого використання його функціонерами в процесі вироблення, прийняття і реалізації управлінських рішень суб'єктом і залежатиме утримання необхідних значення і знаку $\alpha_{Б-В}$ у визначених співвідношеннях (9) межах. При цьому, будь-які впливи і втручання «СУ» в діяльність «ОУ» повинні відбуватися шляхом формування $K_{TR(CU)}$ і α_{OU-CU} і спрямовуватись на отримання парою «ОУ-СУ» максимально допустимих результатів $Rez_{(CU-OU)}$ вартістю $W_{REZ(CU-OU)}$ – головної цілі їх функціонально і соціально виправданої співпраці.

В цьому контексті слід звернути увагу, на той факт, що саме нерозривна єдність коефіцієнтів трансформації $K_{TR(CU)}$ і $K_{TR(OU)}$ забезпечує як наявність зворотного зв'язку ($\alpha_{OU-CU} > 0$), так і керованість системи [$\alpha_{OU-CU} < 1/(K_{TR(CU)} \cdot K_{TR(OU)})$]. Утримання ж α_{OU-CU} в цих межах можливе тільки і виключно за дотримання умови спільної та погодженої (іншими словами – гармонізованої) діяльності обох складових типової пари з використання

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

наданих в їх розпорядження ресурсів $W_{RES(OY)}$ і $W_{RES(CY)}$ та отримання результату $W_{REZ(CY-OY)}$.

Головною ж умовою стабільної поведінки в ринковому оточенні як кожної із складових, так і системи загалом виступає утримання співвідношення коефіцієнтів трансформації суб'єктів і об'єктів процесу управління в межах

$$\alpha_{OY-CY} < 1/(K_{TP(CY)} \cdot K_{TP(OY)}), \quad (15)$$

що стає можливим тільки в результаті їх погодження, збалансованості, і т. ін. спільними інтелектуальними зусиллями функціонерів типової управлінської пари «СУ-ОУ» шляхом усвідомленої гармонізації їх потреб і цілей.

В цьому контексті слід звернути увагу на той факт, що, на цілком слушну думку авторів роботи [31, с. 214], «... в процесах управління, які реалізуються людьми, рішення про значення і знаки коефіцієнтів [...] формуються інтелектом керівника і/або колективним інтелектом керівного органу, а з врахуванням інформації зворотного зв'язку – і колективним інтелектом персоналу об'єкта управління...», а утримання α_{OY-CY} у встановлених виразом (9) межах відбувається тільки завдяки дії інтегрального інтелекту системи або за визначенням проф. Ю. Канигіна «... об'єднаного (колективного) інтелекту, який створює специфічний ефект акумуляції творчих (інтелектуальних) елементів складної системи, наділеної розумом (когнітивним рівнем)» [37, с.37].

Таким чином, гармонізація коефіцієнтів $K_{TP(CY)}$ і $K_{TP(OY)}$ і, як наслідок, α_{OY-CY} , є результатом роботи об'єднаного інтелекту персоналу системи «СУ-ОУ» з пошуку, встановлення і усвідомлення спільних цілей і завдань діяльності системи, що і слід вважати суттю гармонізованого управління та менеджменту.

При цьому, однак, слід мати на увазі, що на думку проф. Л. Мельника «В суспільстві існує досить тонка межа, що відокремлює носіїв механізмів від'ємного і додатного зворотного зв'язку. Вона визначається не лише тими імпульсами, що виходять з верхніх ешелонів влади, але і прагненнями і внутрішнім настроєм керуючих органів і ментальністю їх чиновників. Любий з них може стати генератором прогресу... Але ті ж суб'єкти можуть перетворитись на гальмо любих реформ, турбуючись лише про утримання за любую ціну старого гомеостазу системи...» [38, с.156-158], в результаті чого «... стійкість системи незмінно наближується до критичної межі ...».

Тому, гармонізацію потреб і цілей людських ресурсів будь-якої соціально-економічної системи слід вважати головною метою «гармонізованого управління» і «гармонізованого менеджменту», а основою будь-якої управлінської технології в рамках такого управління і менеджменту має бути зміна традиційних відносин в рамках «СУ-ОУ» на активізацію ролі «ОУ» в процесах і процедурах його впливу на «СУ» шляхом формування і культивування в системі реординаційних відносин. Про доцільність і необхідність використання таких технологій організації взаємодії керівництва («СУ») і підлеглих («ОУ») в органах державного

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ В НАФТОВІЙ І ГАЗОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

управління на описово-рекомендаційному рівні уже наголошувалось авторами робіт [39, 40, 41].

Проведений нами аналіз роботи типової управлінської пари продемонстрував, що в основі будь-якої управлінської технології досягнення гармонізованої співпраці всіх складових соціально-економічних систем є інтеграція і мотивація інтелекту їх людських ресурсів на пошук, ідентифікацію, встановлення, усвідомлення і спільно робота над досягненням гармонізованих цілей, що дає всі підстави для продовження досліджень в напрямку розробки специфічно орієнтованих технологій та підготовки до їх використання в процесах управління і функціонування соціально-економічних систем.

Висновки. Таким чином, з цілком очевидною необхідністю приходимо до висновку, що стабільність роботи будь-якої соціально-економічної системи загалом є і повинна бути наслідком зусиль з гармонізації цілей та інтересів всіх складових її структури відповідним органом управління. При цьому, в основі будь-якої управлінської технології, яку можна буде вважати «гармонізованою», повинні лежати методи і прийоми гармонізованого встановлення обґрунтованих значень коефіцієнтів трансформації кожним із учасників процесу, сформульованих на загальносистемному рівні у вигляді спільної для всіх зацікавлених в розвитку системи учасників місії, бачення перспектив, мети, цілей, потреб та інтересів.

Подальші дослідження слід спрямувати на розробку рекомендацій щодо практичного використання отриманих вище результатів і рекомендацій..

Література

1. Stakhov A. P. [The Mathematics of Harmony. From Euclid to Contemporary Mathematics and Computer Science](#). – International Publisher «World Scientific» (New Jersey, London, Singapore, Beijing, Shanghai, Hong Kong, Taipei, Chennai), 2009, - p. 748.
2. Платон. Сочинения в 4-х тт. Под общей ред. А. Ф. Лосева и В. Ф. Асмуса. – Спб., 2006. // [Електронний ресурс] Санкт-Петербургское Платоновское философское общество. – Режим доступу : <http://www.plato.spbu.ru/TEXTS/Plato.htm>
3. Стахов А. П. Математизация гармонии и гармонизация математики / А. П. Стахов // [Електронний ресурс] Академия Тринитаризма. – Режим доступу : <http://www.trinitas.ru/rus/doc/0232/100a/0066-sth.pdf>
4. Туган-Барановський М. І. Основи політичної економії / М. І. Туган-Барановський. Автор пер. і вступ. статті С. М. Злупко. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 628 с.
5. Elliot, Ralf N. / [Електронний ресурс] Knowledge Base. – Режим доступу : <http://knowledgebase.mta.org/?fuseaction=kb.resource&kbDomainID=BDA870A8-CF1C-2465-1FE10C6186345CA5&kbResourceID=13C3A11D-F6C9-9E9D-DBB6B724D1DB22B9>

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

6. Prechter, Robert R. The Wave Principle of Human Social Behavior and the New Science of Socionomics / Robert R. Prechter. – Gainseville, Georgia: New Classics Library, 1999. – P. 463.
7. Иванус А. И. Код да Винчи в бизнесе или гармоничный менеджмент по Фибоначчи (2-е издание). – М.: УРСС, КомКнига, 2006. – 000с..
8. Иванус А. И., О ключевой роли Золотого Сечения в концепции общества, основанного на знаниях / А. П. Иванус // [Электронный ресурс] «Академия Тринитаризма», М., Эл № 77-6567, публ.13854, 05.10.2006. – Режим доступа : // <http://www.trinitas.ru/rus/doc/0232/009a/02321036.htm>
9. Иванус А. И. Модель гармоничного рынка по правилу золотого сечения / А. И. Иванус // Практический маркетинг. – 2003, № 7 (77). – С. 17 – 19.
10. Гармонізація та синхронізація європейських та українських інноваційних програм : Міжнародний науково-практичний семінар, Київ, червень 2011 / Редкол.: Смертенко П.С. та інші. – К.: Видавець ТОВ «Сінта Захід», 2011. – 84 с.
11. Кашкин С. Стратегия и механизмы гармонизации законодательства России и Европейского Союза, как ключевые компоненты их эффективного взаиморазвития в XXI веке / С. Кашкин. – Российско-Европейский Центр Экономической политики, 2005. – 42 с.
12. Harmonization Handbook. Accountable Governance in the Era of Globalization: the WTO, NAFTA, and International Harmonization of Standarts. – Public Citizen's Global Trade Watch Harmonization Project, June 2000. - 32 p.
13. Національна стратегія гармонізації життєдіяльності суспільства і переходу до сталого розвитку: Національна доповідь України про гармонізацію життєдіяльності суспільства у навколишньому природному середовищі // Спеціальне видання до 5 Всеєвропейської конференції міністрів навколишнього середовища. – К., 2003. – С. 33–35, С. 126–128.
14. Калашніков О. Гармонізація державного управління на сучасному етапі державотворення як необхідна передумова активізації участі громадян в процесах державного будівництва / Наук.-практ. конф. 2005, НАДУ, С. 104-105.
15. Єлагін В. П. Гармонізація соціальних відносин суб'єктів соціальної держави на основі модифікації базових інститутів суспільства / В. П. Єлагін // Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр.. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2012. – Вип. 2(37). – С. 10-17.
16. Background Paper: Harmonization of Regulation, Service Delivery & Economic Development. – Prepared by: Perrin, Thorau and Associates Ltd. – August 15, 2005. – 52 p.
17. Houston S. Harmonized Community Systems. Adopting a Holistic Approach for Bottom-Line Savings / Stephen Houston. - Jubilee Hills – Hyderabad : Weston Solutions, Inc.,
18. Анисимов Ю. П. Гармонизация деятельности предприятия : [монография] / Ю. П. Анисимов, Ю. В. Журавлев, С. В. Горин. – Воронеж : Воронеж. гос. технол. акад., 2003. – 304 с.

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

19. Попова Н.М. Поняття «гармонізації» і її використання в управлінській діяльності на підприємствах / Н.М. Попова, Я.М. Зеніна, М.С. Віннік // Вісник СНУ ім. В. Даля. – Луганськ : СНУ ім. В. Даля, 2010. – № 2 (144) частина 2. – С. 154–159.
20. Бай С. І. Телеологічні засади гармонізації менеджменту підприємства / С. І. Бай, В. І. Тимцуник // [Електронний ресурс] Державне управління. Удосконалення та розвиток. – Режим доступу : <http://www.dy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=244>
21. Боднар О. Я. Учение о гармонии – в систему образования / О. Я. Боднар // «Академия Тринитаризма». – М.: Эл № 77-6567, публ.12775, 02.01.2006
22. Берсенева Т. П. Гармония человека и мира: сущностные характеристики и формы проявления / Т. П. Берсенева. - Омск, 2008. - 161 с.
23. Management Dictionary | MBA Dictionary / [Електронний ресурс] 12 MANAGE. The Executive Fast Track. – Режим доступу :
24. Пашко Л. А. Гармонізація взаємодії у форматі «суб'єкт управління – об'єкт управління» / Л. А. Пашко // Україна європейська: сучасні тенденції та перспективи : зб. матеріалів III міжнар. наук.-практ. конф., Чернігів, 21 трав. 2010 р. – Чернігів, 2010. – С. 139–143.
25. Пашко Л. А. Гармонізація управлінської взаємодії як передумова ефективності діяльності державних службовців / Л. А. пашко // [Електронний ресурс] WEB-ресурс научно-практических конференцій. – Режим доступу : <http://www.confcontact.com/2009ip/pashko.php>
26. Рудько В. О. Стоїчна фундаментальна парадигма способу гармонізації буття / В. О. Рудько // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. праць. Вип 27 / М-во культури України, Нац. акад. кері. Кадрів культури і мистецтв. – К.: Міленіум, 2011. – С. 61-68.
27. Тищенко Ю. Шляхи гармонізації колективних та індивідуальних прав у процесі реалізації етнонаціональної політики / Ю. Тищенко // [Електронний ресурс] Національний інститут стратегічних досліджень. – Режим доступу : <http://old.niss.gov.ua/Monitor/june2009/10.htm>
28. Ashby W. Ross. An Introduction to Cybernetics / W. Ross Ashby. – London: Charman & Hall Ltd, 1957. – 295 p.
29. Петренко В. П. До створення моделі типової управлінської пари соціотехнічних систем // Тези науково-технічної конференції професорсько-викладацького складу університету. – Івано-Франківськ: ІФДТУНГ, 1995. – С. 110.
30. Петренко В. П. Управління діяльністю підприємств нафтогазового комплексу на засадах інтелектуалізації та інтелектокористування : монографія / [Петренко В. П., Кісь С. Я., Швидкий Е. А.] // За заг. ред. проф. В. П. Петренка. – Львів: ЛА „Піраміда”, 2013. – 276 с.
31. Петренко В. П. Теоретична реінтерпретація сутності і дії зворотних зв'язків як основи інтеграційних процесів в управлінні соціально-економічними системами / В. П. Петренко, Д. І. Дзвінчук, О. В. Немчук // Монографія «Менеджмент, маркетинг та інтелектуальний капітал в

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

глобальному економічному / під наук. ред. П. Г. Перерви, О. І. Савченко, В. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО. – Х.: «Цифрова друкарня №1», 2012. – 700 с. (С. 209-220).

32. Бех В. П. Соціальне управління у контексті саморегуляції соціального організму країни : монографія / [В. П. Бех, Ю. В. Бех, С. М. Попов] За заг. ред В. П. Беґа. – К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Даґоманова, 2012, Запоріжжя: «Просвіта», 2012, - 572 с.

33. Попов С. М. Зворотний зв'язок у системі соціального менеджменту : монографія / С. М. Попов. – Запоріжжя: «Просвіта», 2010. – 444 с.

34. Бех Ю. В. Філософський модус загальної теорії управління : монографія / Ю. В. Бех. – К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Даґоманова, 2013, - 476 с.

35. Бех Ю. В. Філософські проблеми сучасного управління складними системами: ідеї, принципи і моделі : монографія / Ю. В. Бех, А. І. Слепцов. – К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Даґоманова, 2012, - 404 с.

36. Зворотний зв'язок [Електронний ресурс]] WikipediA. The Free EncyclopediA. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Зворотний_зв'язок

37. Україна: Інтелект нації на межі століть : кол. монографія / Керівник авторського колективу В. К. Врублевський. – К.: Інформаційно-видавничий центр «Інтелект», 2000. – 516 с.

38. Мельник Л. Г. Фундаментальные основы развития / Л. Г. Мельник. – Сумы: ИТД «Университетская книга», 2003. – 288 с.

39. Дерещ В. Реординаційні відносини як окремий вид управлінських відносин між органами виконавчої влади / В. Дерещ // Право України. – 2005. - №5. – С. 32-35.

40. Козуб В. П. Зростання ролі реординаційних відносин у системі державного управління / В. П. Козуб // [Електронний ресурс] Харківський регіональний інститут державного управління. – Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-1/doc/1/03.pdf>

41. Хачатурян Х. В. Реформування державного управління в контексті концептуальних управлінських інновацій / Х. В. Хачатурян // [Електронний ресурс] Харківський регіональний інститут державного управління. – Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-1/doc/1/08.pdf>

*Рекомендовано до друку
доктором екон. наук, професором Петренко В. П.*